

Sant Pau de Casserres

Casserres

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Costat septentrional del terme.
Emplaçament A l'esquerra de la riera de Clarà, en el PK 3 de la BV-4132
Alçada: 534

Coordenades:

Latitud: 42.0278
Longitud: 1.84319
UTM Est (X): 404237
UTM Nord (Y): 4653510

Classificació

Número de fitxa 08049 - 9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL (NN.SS text refós DOGC 4846 de 21/03/2007)
Número inventari Sí, IPA 3153
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religíós
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 01/04/2012 - 02:00

Descripció

Església romànica d'una sola nau, rematada a llevant per un absis semicircular. La nau és coberta amb una volta apuntada, feta amb lloses disposades a plec de llibre. La coberta de l'absis és de quart d'esfera. Posteriorment a banda i banda es construï una capella i, al costat de migjorn, la sagristia. El cor també és de construcció posterior.

La porta d'entrada consta de tres arcs de mig punt en degradació, fets amb dovelles, amb l'interior decorat amb elements vegetals consistents en fulles inscrites dins de cercles, mentre que l'exterior és marcat per una arquivolta, disposada com un guardapols decorada amb un escacat. Aquesta descansa, a cada costat, sobre una imposta, en pla i xamfrà, embellida, al pla, amb cercles i és sostinguda per dues columnes coronades amb capitells esculpturats. Els originals foren substituïts pel seu mal estat de conservació. A la cara frontal del capitell dret hi ha la figura de Sant Mateu; a la cara lateral hi ha Sant Lluç, representat pel bou. En el capitell esquerre s'hi representen els altres evangelistes; l'àliga de Sant Joan i el lleó de Sant Marc.

Un ampli campanar d'esppanya trenca la horitzontalitat de l'església. Consta de dues obertures rematades amb arcs de mig punt adovellats, proveïdes de campanes. Originàriament aquest campanar era de planta quadrada.

L'aparell de l'edifici és de blocs de pedres polides, ben escairats, i distribuïts horitzontalment a trencajunt, amb el predomini de carreus de mides força voluminoses. L'aparell és lligat amb morter de sorra i calç, que rebleix i defineix totes les juntures.

A l'exterior es poden entreveure algunes sepultures buidades a la roca.

Observacions:

Durant la guerra civil foren arrencades unes magnífiques pintures romàniques que ingressaren, l'any 1940, al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

L'any 1979 es va fer una restauració que va permetre descobrir, sota l'arrebossat de la nau, unes pintures romàniques, que completen les que figuren en el Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

Història

Està ubicada dins l'antic terme del castell de Casserres i des dels seus orígens fou església parroquial. El lloc s'esmenta per primera vegada l'any 789 quan Lluís I el Pietós rep l'encàrrec del seu pare, Carlemany, de crear la Marca Hispànica i encomanà d'eixamplar els dominis carolingis al comte Borrell, amb la missió concreta d'ocupar militarment les places de Cardona, Osona i Casserres.

El 20 de gener del 907 el bisbe Nantigís de la Seu d'Urgell consagrava l'església a Sant Pau de Narbona per disposició del comte Miró. La constituïa com a parròquia dins el terme del castell de Casserres i n'esmentava els seus límits: el camí de Cardona, els límits de Puig-reig, el riu Llobregat i la parròquia de Sant Salvador entre d'altres. Havia de pagar anualment a Santa Maria de la Seu, el cànon de sis modis de pa i vi, tres sous i un moltó.

La consagració de Sant Pau correspon a la necessitat de consolidar el poblament de les terres berguedanes. És esmentada com un dels límits de l'església de Sant Joan de Montdarn en la consagració de l'any 922.

L'any 1032 el bisbe Ermengol d'Urgell, confirmà les primícies i els delmes de l'església de Casserres amb els seus límits i possessions que tenia des d'antic, així com la seva sufragània de Sant Miquel de Fonogedell. Signen aquest document de confirmació el mateix bisbe d'Urgell Ermengol i el comte de Barcelona Ramon Berenguer I.

El trobador Guillem de Berguedà confirma en el seu testament, any 1187, el mas Puig amb les seves possessions, a l'església de Sant Pau.

Sant Pau de Casserres mantingué el seu caràcter parroquial fins l'any 1892, quan passà a dependre de

l'església de la Mare de Déu dels Àngels de Casserres, per decret del Bisbe de Vic, Administrador Apostòlic de Solsona.

Bibliografia

- AAVV (1983). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pàgs. 152-166.
- BARAUT, Cebrià (1978). "Les actes de consagracions d'esglésies del bisbat d'Urgell (segles IX-XII)"; dins Urgellia, vol. I, La Seu d'Urgell, apèndix 21, pàg. 77.
- CAMPS, Ramon (pvre). Apunts o notes d'història de la vila de Casserres. Manuscrit inèdit conservat a l'arxiu parroquial de Casserres.
- CARABASSA, LL.; GALLO, C.; SERRA, R.; SIERRA, A.; TOSAS, T. (1994). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà. Vol. 5. Ed. Direcció General del Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya. Pàgs. 53 a 57.
- MARCA, Petrus de (1965). Marca Hispànica. Barcelona, pàg. 838.
- RIQUER, Martí de (1971). "Guillem de Berguedà. I. Estudio histórico, literario y lingüístico"; dins Scriptorium populeti, 5, Abadía de Poblet, pàg. 280.
- SALRACH, Josep Maria (1977). "La repoblació i la restauració eclesiàstica en el Pagus de Bergas"; dins Cuadernos de historia económica de Cataluña, vol. XVII, Barcelona, pàgs. 10-23.
- SERRA, Rosa (1989). El museu diocesà i comarcal de Solsona (6); dins la revista l'Erol, núm. 27, pàgs. 39 i 40.
- SERRA, Rosa (1989). El museu diocesà i comarcal de Solsona (7); dins la revista l'Erol, núm. 28, pàgs. 92 - 94.
- SERRA, Rosa (1995). El dimoni en la pintura mural de l'últim romànic berguedà; dins la revista l'Erol, núm. 48, pàgs. 24 - 28.
- SERRA, R.; BERNADICH, A.; ROTA, M. (1991). Guia d'Art del Berguedà. El patrimoni arquitectònic i artístic a la comarca. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà. Pàgs.75 a 79.
- SITGES MOLINS, Xavier (1977). Les esglésies preromàniques de Bages, Berguedà i Cardener. Manresa, pàgs. 192 i 193.
- VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). El Berguedà, monuments de la Catalunya romànica I. Artstudi Edicions. Barcelona, pàgs. 78-82.

